

HOPP.

Svenska kyrkan

OSMINKADE SERIER

MATS JONSSON
RITAR
SITT LIV

JAVISST GÖR DET ONT

BIRGER, BACH OCH BLANKPOLERADE MYGGJAGARE

TEMA :
VÄXA

SOMMAREN – OM UPPSALABORNA FÅR BESTÄMMA

KÄNDISJAKT PÅ GAMLA KYRKOGRÄNEN

DJUPINGAR

2017
SVENSKA
KYRKAN
UPPSALA

ATT VÄXA

– DET ÄR INTE KÖRT OCH ALDRIG FÖRSENT

Ett av mina första sommarjobb när jag gick i skolan var att rensa ogräs på en kyrkogård. Det var skönt när solen sken men mindre roligt när regnet vräkte ner. När man för tio år sedan bestämde sig för att anlägga en trädgård i anslutning till den här kyrkogården så tänkte jag ”hur ska det gå?” Västerbottens växtzon är ju inte särskilt trädgårdsvänlig. Men mitt tvivel kom på skam – tur att andra hade bättre kunskap och erfarenhet än jag! När man nu besöker Bönens trädgård vid Kågedalens kyrka i slutet av sommaren blommar det så fint.

Och det är grönt nu, både utomhus och inomhus i kyrkan. Kyrkoårstiden just nu – trefaldighetstiden – handlar om växt, både i naturen och som människa och kristen.

Blommor och barn växer mycket på sommaren men det behövs bra förutsättningar för att det ska bli så. Alla har inte samma möjligheter. Svenska kyrkan vill göra åtminstone något för att fler barn ska ha goda sommarminnen att berätta om när hösten kommer. En del i detta är badpassen och familjelägren som vi berättar om i tidningen.

I skrivande stund hör jag just nyheter om alla de miljontals barn runt om i världen som är på flykt. Några av dem finns nu här i vår stad och vi möter dem i olika sammanhang. En av ljusbärarna i Uppsala domkyrka ger en bra bild av hur det är för många idag – att vara uppryckt med rötterna från sin växtplats och hamna upp och ner. Gå gärna in i en kyrka, tänd ett ljus och be för ett barn som behöver din omtanke.

Vilken växtperiod i livet som är svårast kan ju förstås variera från person till person, men nog är väl ändå tonårstiden för de flesta av oss en period när vi brottas mycket med vilka vi är och vad livet går ut på? Det är ingen slump att det är just under de åren som man får en inbjudan till konfirmation. Livet, döden, kärleken, meningen, framtiden, Gud? Konfirmandtiden utrustar ungdomar med ett språk, med kunskap, teori och praktik, ett slags körkort för att klara livet längre fram.

Men det är inte för sent att få det konfirmationen ger även om man är lite äldre! För vi har ju inte slutat växa. Ja, biologiskt sett så blir vi färdiga i tjugooårsåldern – åtminstone till det yttre. Men ytan är inte allt, som bekant. Paulus, Bibelns brevskrivare framför andra, skriver i ett brev att även om kroppen bryts ner så fortsätter han att förnyas till sin inre människa. Ett annorlunda växtperspektiv som visar att det är inte kört, även om det verkar så.

*”De fagra blomsterängar och åkerns ädla säd,
de rika örtesängar och lundens gröna träd,
de skola oss påminna Guds godhets rikedom,
att vi den nåd besinna, som räcker året om.”* PSALM 199

Må du få uppleva den nåden i sommar!

Annica Anderbrant, domprost

Hopp ges ut med 4 nummer per år och distribueras till alla hushåll i Uppsala pastorat

Ansvarig utgivare Annica Anderbrant **Redaktörer** Karin Andersson Lundkvist Henrik Viberg

Redaktion Christina Jutterström Jonas Lindberg Kajsa Måhl Dag Tuvelius Maria Wingård

Kontakt uppsala.hopp@svenskakyrkan.se 018-430 35 00

Tidningen Hopp finns på svenskakyrkan.se/uppsala/hopp

Form Lars-Erik Elebjörk **Tryck** Wikströms Tryckeri

Upplaga 80 000 ex **Distribution** Bring

Svenska kyrkan
UPPSALA

Uppsala pastorat består av Gamla Uppsala församling, Gottsunda församling, Helga Trefaldighets församling, Uppsala domkyrkoförsamling, Vaksala församling samt Uppsala kyrkogårdar

A black and white comic strip with several panels. The top left panel shows a character looking at a book. The top middle panel shows a character holding a small object. The top right panel shows a character with a wide, open-mouthed expression. The bottom middle panel shows a character in a winter hat in a forest. The bottom right panel shows a character with a wide, open-mouthed expression.

INRUTAD
TILLVARO

SID 12

INNEHÅLL NUMMER TVÅ

NÄR
KNOPPAR
BRISTER

SID 4

A photograph of a person wearing a purple garment, possibly a dress or a costume, with their arms raised. The background is dark and indistinct.

BADPASS
OCH FAMILJELÄGER SID 8

SOMMARTIPS SID 11

VANDRA
VIA WEBBEN SID 19

MUSIK SID 20

GÄSTKRÖNIKA SID 21

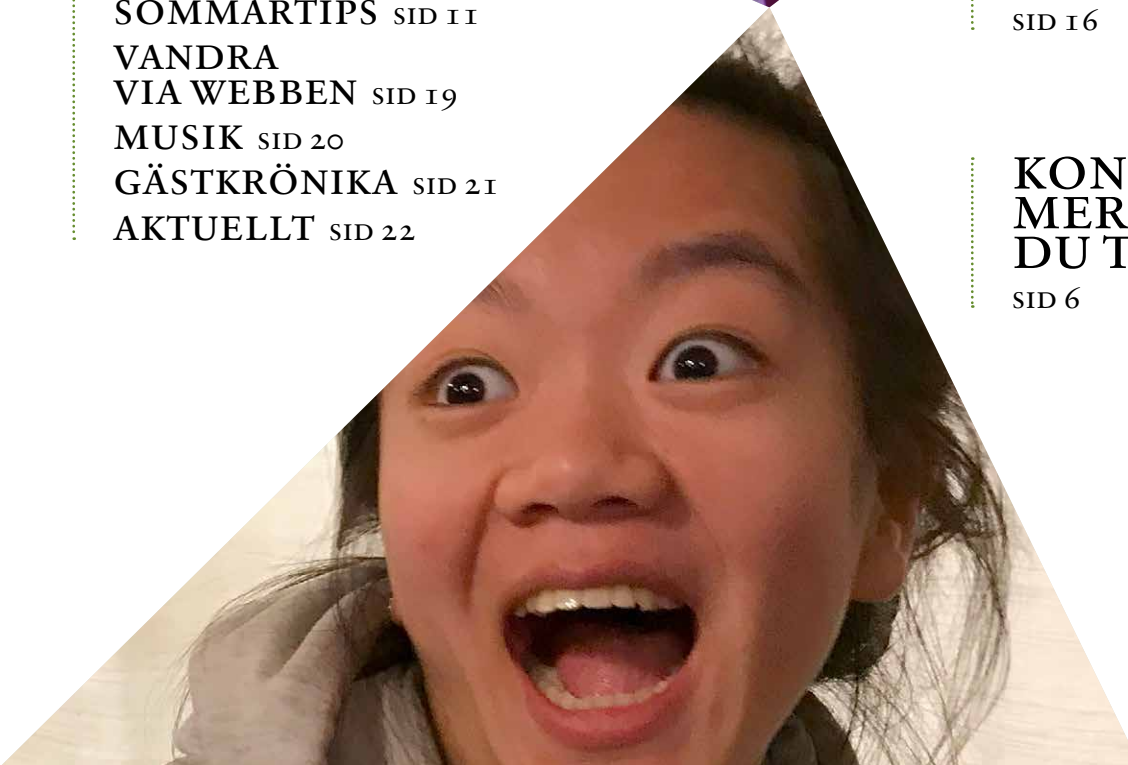
AKTUELLT SID 22

PRAKTFULLT
LIVSRUM

SID 16

KONFA ÄR
MER ÄN
DU TROR

SID 6

Det är något skört med brytningstider och mellan vinter och vår citeras ofta Karin Boyes dikt "Ja visst gör det ont när knoppar brister. Varför skulle annars våren tveka?" Den fångar pricksäkert denna skörhet, naturens vånda och människans villkor, även i våra liv gör det ont när det är brytningstid.

I paradiset levde de första människorna i harmoni, även det livet var som ett slags dop. De fick näring och beskydd, burna av löftet att så länge de inte smakade på frukten från kunskapens träd så var allt frid och fröjd. Men så inträffar en brytningstid, knoppen brister, människorna luras att äta den förbjudna frukten och allt rasar. Det blir ett smärtsamt uppbrott, en förlossning och de kastas ut till nytt liv. Berättelsen säger något viktigt om att vara människa som innebär att växa, mogna, släppa taget och lämna det kända. De bar med sig paradiset som en välsignelse som kanske kan liknas vid den vi får i dopet. Inte vaccinerade mot livets villkor, men rustade med en erfarenhet av tillit. På liknande sätt kan vi tänka om våra egna liv. Det goda jag har fått vara med om, det kan hjälpa mig när det brister, men det finns undantag.

BRYTNINGSTID

Text Sigrid Sundmark **Illustration** Johanna Kallin

Våren tvekade, men besinnade sig och släppte sommaren fri. Nu står midsommar för dörren och naturen är högtidsklädd. Grönt i olika nyanser är högsta mode och det är en fröjd att uppleva detta extroverta, enträgna pockande på vår uppmärksamhet, jag kan liksom inte att värja mig. Vi måste ut i skog och mark, i parker och trädgårdar för att ta in och hänföras av allt som doftar, men påminns även om den plågsamma baksidan, allergierna som fullständigt knockar vissa av oss.

Jag känner tacksamhet över naturen och livet självt, även om det gör riktigt ont när knoppar brister, för det gör de, i mitt liv, om och om igen. Vi kan och får sällan stanna kvar i kända mönster och det börjar redan i moderlivet. Att bli till är nästan som ett slags dop. Omgärdade av vatten, beskyddade, burna av modern, utvecklas, mognar och förbereds vi för att till sist tvingas ut till en okänd framtid. Vi går symboliskt från liv, till död, till liv igen, ett mönster som upprepas tills vi dör och uppstår en sista gång enligt det löfte som Jesus har gett oss, den pulsen är livets villkor.

När det svåraste sker som gör att vi tappar fotfästet, då famlar vi i själens dunkla natt, ofta är det döden i dess olika skepnader som är inblandad. Sammanfaller det med naturens glättiga uppvisning kan det bli rent provocerande. En vänlig grönskas rika dräkt blir en smärtsam påminnelse om det som är svårast av allt.

Vårens tvekan, knoppar som brister och sommaren som slår ut kan ändå hjälpa mig att tolka mitt liv. Som människa får jag ta del av och bidra till det enkla och goda och försöka att inte fastna i det svåraste. Det gällde de första människorna och det gäller än idag, kanske är vi skyldiga det till kunskapens träd. För trädets skull skall vi leva och ta emot det goda som kommer oss till mötes. Det svåra kan vi inte alltid värja oss emot, men kanske kan vi lära oss att leva med det. Ja, det gör ont när knoppar brister, men ur en tvekan kan det komma liv och liv i överflöd!

GÅ PÅ DJUPET TILLSAMMANS

Text Henrik Viberg **Foto** Henrik Viberg och Fotolia

Tonåren – en tid när osynliga krav börjar kännas och märkas på ett nytt sätt. En tid för utforskande av både egna och andras tankar. För några också en tid för konfirmationsläsning. Sju unga människor funderar på hur det är att leva och att växa.

Hur är det att vara 14 år i dag?

– Jag trivs bra med mina kompisar och min klass men upplever också att mycket handlar om hur man borde göra och vara, säger Lovisa Eriksson Unnerstad. Det känns som att det finns många osynliga krav. I vår ålder tror jag att det är ganska vanligt att fundera över vad som är bra och dåligt i livet.

– Att kunna algebra känns till exempel som ett väldigt onödigt krav, skrattar Viktor Isenborg. Jag fick veta att jag inte var godkänd på ett prov och höll på att bli mentalt nedbruten, nästan så att jag kände mig skadad. Så visade det sig att läraren bara hade glömt att rätta det...

– Det är skönt nu när det snart är sommarlov och proven börjar ta slut, konstaterar Andreas Lugnet. Precis som de övriga har han denna torsdagskväll kommit till ungdomsgruppen i Eriksbergskyrkan.

Vad i livet tycker ni får en att växa som människa?

– Möten med andra människor! utbrister Olivia Lundegård. Om du för ett samtal med någon annan så får du inblick i den människans liv, får kanske höra något som du inte tänkt på tidigare och växer själv som person eftersom du får en större bild av världen.

– Om man har det jobbigt och stressigt i livet så tror jag att man blir starkare som människa om man tar sig igenom det, funderar Henrik Lugnet. Lovisa berättar att hon först under det senaste året varit med om att känna sig riktigt deppig:

– För mig varade det i två, tre veckor då jag inte hade någon motivation för någonting. Nu efteråt känns det som att det har fått mig att växa. Jag för-

står hur det kan vara att må dåligt och kan relatera till det i framtiden. Jag vet att livet inte bara är frid och fröjd och jag är beredd på att det kommer att hända flera gånger.

Hur kan en ta sig igenom det som är jobbigt?

– Om man har vänner så kan man be dem om hjälp när man har det riktigt stressigt och jobbigt, föreslår Henrik. Om man mår dåligt psykiskt kan man be om råd vad man behöver tänka på.

– Det är när man mår dåligt man märker vilka som verkligen bryr sig om en, menar Lovisa. Det är först när man är riktigt ledsen och tycker att allt känns svårt som man förhoppningsvis får uppleva att man har riktigt bra människor runt omkring sig. Det hjälpte mycket för mig. Men om man inte har de människorna så är det nog väldigt svårt att komma ur det svåra.

Henrik vill dela med sig av ett citat han hittat på Instagram och som handlar om att när livet håller oss tillbaka är vi som pilar i väntan på att avskjutas mot något storslaget. Det gäller att orka vänta och sikta.

– Djupt! kommenterar Tobias Immen Martinez. De andra skrattar. Jag frågar om en grupp som den de nu är med i kan vara viktig.

Tobias nickar:

– Ungdomsgruppen som jag tillhörde i Tyskland var extremt viktig för mig under min uppväxt.

– Genom att prata med varandra om allt möjligt får vi höra andras åsikter om olika saker. Det blir lättare att sätta sig in i andras situation och förstå hur de tänker, tycker Henrik.

Varför ska en prova på konfirmationsläsning?

– Det beror på om du tror på Gud... funderar Tobias. Jag tror att det är ett sätt att lära känna Gud lite mer.

– Jag tänker att man inte måste tro på Gud för att konfirmera sig, säger Lovisa. Det som har lockat mig är framför allt att jag får träffa många nya människor som är lika gamla som jag själv. Det tycker jag är det roligaste och bästa.

– Du måste inte känna ett krav på att ha en tro för att välja konfirmation, tycker Olivia. Själv fick jag min tro under tiden.

– Intressant! säger Tobias. Jag har erfarenheten att det bara är de som redan tror på Gud som vill vara med om konfirmation och att de som inte tror eller tror lite grand inte är intresserade.

– Ibland när man pratar om konfirmation kan det kanske kännas som ett hinder att inte tro på Gud, medger Lovisa, men jag tycker att det kan vara nice att hänga i kyrkan, gå på gudstjänster, sjunga i kör, vara med på ungdomskvällar. Jag känner inte att jag är utanför för att jag inte tror på Gud ännu.

Vad är det som ger känslan av att det är "nice" att vara med?

– Känslan är att i kyrkan är alla välkomna. Det kostar ingenting och är ett öppet klimat. Alla får vara med på allt de vill och jag tycker att det är härligt att vara i själva kyrkan. Samtidigt känner jag att jag kan vara med utan att jag behöver vara kristen.

– I kyrkan är det ingen som dömer en, säger Henrik. Man kan vara som man är. Om man råkar göra något pinsamt är det ingen som börjar skratta eller tycka illa om en.

– Man lär känna sig själv bättre och vi får prata om lite djupare grejer på konfaträffarna, som kärlek och relationer och påskan och ibland på frågor som är ganska svåra, säger Andreas.

Olivia, hur kom det sig att du fick en tro?

– Jag vet inte riktigt... säger Olivia. Det var nog en insikt som kom vartefter – jag förstod mer och mer att jag hade trott på något redan tidigare och det blev tydligare när jag började läsa om kristendomen.

– Man kanske inte tror så mycket i början, det går att känna efter under tiden, säger Sigrid Brattli, som nu går en ledarutbildning i Eriksbergskyrkan och som snart ska få sitt ledarintyg.

– Som ledare ser man saker hela tiden och får sätta ord på dem och förstå mer om vad som händer, säger Sigrid. Jag valde det här eftersom jag hade roligt på konfan förra året och träffade härliga människor.

– Jag ser fram emot upplevelsen med själva konfirmationslägret, säger Andreas. Och så ska det bli roligt att lära sig mer om Gud och om religion.

– På lägret får vi lära känna varandra ännu mer på djupet, tror jag, säger Lovisa. Jag är säker på att det kommer att bli superbra!

– Jag har varit ledare på lägret i fem år så jag vet vad de har att vänta sig i sommar, skrattar Olivia.

Övre raden från vänster: Lovisa Eriksson Unnerstad, Olivia Lundegård, Viktor Isenborg samt Andreas Lugnet.

Nedre raden: Sigrid Brattli, Henrik Lugnet samt Tobias Immen Martinez. På bild ses även konfirmandpräst Marcus Landegren Thurfjell.

Anmäl dig till konfirmationsgrupperna 17/18 på uppsalakonfa.se

HUR BLIR SOMMAREN FÖR MIG?

Text och foto Henrik Viberg

För somliga innebär den varma årstiden förväntningar om avkoppling, semester, soliga resor och utflykter. För andra är sommaren som ett moln som alltför plötsligt tornar upp sig vid horisonten. Vad gör vi med sommarledigheten när orken och resurserna tryter?

För flera av oss, kanske framför allt för den som är ensamstående förälder, kan sommaren te sig som ett svårlagt och ibland övermäktigt pussel: långa dagar utan skola eller barnomsorg, timmar som ropar efter aktivitet och som det krävs ork och energi att klara av, plånböcker och konton som inte tryter mindre bara för att den varmare årstiden och ledigheten har gjort entré.

– För många innebär livssituationen att man inte har förmågan eller orken att planera, säger Gunilla Risberg, diakon i Svenska kyrkan. Först när man nästan är inne i sommaren står man inför frågan ”vad ska vi göra?”.

– Förut kunde vi göra en resa varje sommar, men det går inte längre, berättar Julia, sedan ett och ett halvt år ensamstående förälder till fyra barn i åldrarna sex till 15 år. Jag får vrida och vända på slantarna. Jag skulle vilja kunna leva som tidigare men är tvungen att tänka om. Det är hårt.

Att Julia blev ensam förändrade tillvaron i grunden, inte minst när det gäller försörjningen av barnen. Hon jobbar heltid men funderar ändå på om hon skulle kunna hitta ett extrajobb eftersom det är väldigt tufft att få ihop ekonomin.

– Jag förstår inte hur andra i min situation får det att gå ihop. I sommar stannar vi i Uppsala och försöker hitta så mycket gratisaktiviteter som det bara går. Vi ska försöka komma iväg till Gröna Lund någon dag också. Eftersom jag inte hade det så här förut så behöver jag ta reda på vilka alternativ som finns. Jag tittar i tidningar och frågar andra. Det kommer att bli Fjällnora, Fyrishov...

Julia är lättad över att via Svenska kyrkans insamling ha fått hjälp med badpass för hela familjen. På så sätt försvinner en sommarutgift på ett par tusen kronor.

– Diakonin köper med hjälp av insamlade medel in sommarpass till Fyrishov för de familjer som behöver, berättar Gunilla Risberg. Det handlar inte bara om familjer med små barn utan i lika hög grad om äldre barn och tonåringar. Det är viktigt att få möjlighet att hänga med kompisar, att inte bli ensam när andra åker iväg på resor och liknande under sommaren. Om man inte kommer iväg någon annanstans kan man åtminstone alltid gå och bada, det är en möjlighet som vi vill ge till så många vi kan bland dem som har ekonomiska behov.

Hoppas på sommarläger

Att ha tillgång till bad för barnen under sommaren tycker Julia känns nödvändigt, inte minst eftersom hon känner en oro kring vad hennes 15-åringar ska kunna hitta på under sommarlovet de veckor då hon inte tar ut semester:

– De yngre barnen har skolbarnomsorg, men de äldre får tillbringa dagen på egen hand medan jag arbetar. Hur ska de spendera tiden? Det ger mig ont i magen. När de var yngre fanns sommarlovsaktiviteter bland annat i kyrkan i vår stadsdel, men nu vet jag inte. De är inte tillräckligt gamla för sommarjobb heller.

Förra året var familjen med på ett av sommarlägren som anordnas av Svenska kyrkan. Det var en god upplevelse för både Julia och barnen och hon har

Sommaren är här – men vad ska vi göra?

Personen på bilden har ingen direkt koppling till texten.

ansökt om plats även i år. När vi pratar vet hon ännu inte om hon fått plats:

– Lägret förra året var suveränt. Det är så skönt bara att slippa tänka på vilken mat jag ska laga varje dag. Dessutom hade de lyckats med menyn så bra att alla barn gillade maten som serverades. Men det viktigaste är att få komma ut i naturen, att få ro och fiska och umgås med vänner. Barnen fick smak för det och nu hoppas de inför sommaren. Det känns jobbigt att det än så länge är ovisst om vi kommer med på något läger.

Möjlighet att känna sig ompysslad

Många ansöker om att få plats på de tre sommarläger som ordnas varje sommar, bekräftar Gunilla Risberg. Hon konstaterar att det finns flera olika anledningar:

– Vi vänder oss till familjer som har behov att komma iväg från stan. Det kan handla om att man helt enkelt inte har råd att åka på semester eller om att man är ensamstående förälder till ett funktionshindrat barn och har svårt att komma iväg. Det kan vara en familj där det finns någon form av sjukdom som försvårar. Alla anledningar är inte lika synliga. Det är viktigt för oss att ta reda på vilka behov som finns, och det gör vi i våra nätverkskontakter med familjeenheten, Nexus, Siri och Kvinnobyran etc. Vi får kontakt med sökande både genom dessa och genom våra egna verksamheter.

– En av visionerna med lägren är att kunna erbjuda saker som gör att deltagaren känner sig ompysslad. Man slipper laga maten själv, får sätta sig till dukat bord och bara ta för sig. Nagelmålning, hårflätning och liknande har förekommit tidigare. Gunilla Risberg berättar om hur en kedja som säljer kroppsvårdsprodukter har fått höra talas om lägren i år och entusiastiskt sponsrar med rejäla goodiebags för de deltagande familjerna.

– Tänk om vi också skulle kunna få med oss en riktig massör någon gång! Många av lägerdeltagarna skulle må bra av lite hjälp med att få spänningarna i kroppen att släppa.

Julia heter egentligen något annat

– Att ha det svårt ekonomiskt är inget att skämmas för, men i det här fallet är det jag som har valt att berätta och mina barn ska inte behöva ta ansvar för det.

Vi vänder oss till familjer som behöver komma iväg från stan.

Gunilla Risberg

Utöver sommarläger och badpass berättar Gunilla Risberg om de sommarcaféer som står öppna för alla under hela eller delar av sommaren. De anordnas i år liksom flera gånger tidigare i Sankt Pers kyrkas trädgård vid Kvarntorget och i Kyrkcentrum vid Vaksala kyrka.

– På sommarcaféet i Sankt Per försöker vi ha olika aktiviteter och en inriktning så att du ska känna dig välkommen oavsett vilket språk du talar. Det blir sång och musik både för yngre och äldre och vi kommer att ha gympa. Vi funderar också på högläsning och möjligheter att prova på meditation.

Sommarcaféer

Se sista uppslaget i denna tidning.

Familjeläger

Tre familjeläger ordnas i Uppsala pastorat. De är utspridda från sommarlovets början till sista lägret 6–9 juli. Lägren äger rum på lämpliga lägergårdar på rimligt avstånd där det finns möjligheter till bad och att paddla kanot eller ro båt.

Enskilda samtal

Diakonin erbjuder möjlighet till drop in-samtal vid behov i domkyrkan vecka 25–35 måndagar och onsdagar kl 10–12. svenskakyrkan.se/uppsala/dh

Samtalsmöjligheter finns även på samtliga familjeläger och på flera av sommarcaféerna.

TIPS FÖR EN FIN SOMMAR DAG

Enkät

Johanna Kult

Zack: Jag tycker att Biotopia är att rekommendera!

Margareta och Maggan: I närheten av Gränbystaden finns det ju någon större lekplats. Och Skarholmen – där kan man gå längs vattnet hela vägen fram till en fin restaurang. Det är så vackert där!

Olivia, Vendela, Ida, Zasha och Ella: Åka och spela fotboll ett gäng på någon fotbollsplan, till exempel på Fålhagens IP. Men det finns många fler. Sporta! Om man vill åka och bada är Länna bra – där kan man hoppa från klipporna. Badet i Sunnersta eller Björklinge funkar också.

Selma och Ann: Vi har just varit ute vid Tallkrogen (lägergård i Björklinge-trakten). Upplevelseträdgården där är fin.

Audrey och Amandine: Vi kan ju samla de vi känner och skapa musik tillsammans. Hitta en bra plats och sjung! Vi kan också samla ihop lite pengar och ha ett knytkalas.

Twana och Ibrahim: Alltså, det finns ju gratis utegym på flera håll i stan, både för barn och vuxna. Vid Lyssnaängen kan man bada och grilla. Och Alnäs! Där finns klättervägg och man kan fiska från fina bryggor.

Stig: En verksamhet som är öppen för alla och som inte kostar någon större slant? Jo, Lennakatten! Den går ju. Både ånglok och rälsbuss.

Hans: Stadsträdgården är fin... och lekplatsen vid Biotopia såklart, den är bra för barnfamiljer.

A close-up portrait of Mats Jonsson, a middle-aged man with dark hair and a slight smile, wearing a dark jacket. The background is an outdoor setting with a stone pillar topped with a black lantern, green foliage, and a white building facade. The image has a stylized, hand-drawn black outline effect over the man's face and the background elements.

ETT LIV I SERIEFORM

Text och foto Henrik Viberg

Olycklig kärlek, onani, mobbning, samtidsfrågor och en ovillkorlig kärlek till det egna barnet – Mats Jonsson utforskar i sina serier både det personliga och samhället han lever i.

– Jag kastas mellan hopp och förtvivlan men har insett att jag är en ganska optimistisk person, säger han, mitt uppe i arbetet med en kommande bok.

Efter att ha skildrat sina tonår och därefter slagit igenom med en 90-talsnostalgisk bok om olycklig kärlek gick tecknaren Mats Jonsson på djupet, först med sin barndom i *Pojken i skogen* och därefter familjelivandet i *Mats Kamp*. I höstas fick han ta emot ett av Svenska kyrkans kulturstipendier som hjälp på traven i arbetet med den kommande boken *Nya Norrland*. I den skildrar han vad som hänt med uppväxtmiljön i Ångermanlandsorten Bollstabruk medan han själv och många med honom har valt storstaden som hemmiljö.

Som serieskapare och redaktör för tidskriften Galago kan Mats Jonsson glatt konstatera att hans serier tycks nå ut till en delvis annan publik än de ”vanliga” serieläsarna. Många hittar i dag till seriemediet via ett intresse för samtidsfrågor, politik och feminism. Ett bra exempel är Liv Strömqvist, en av Sveriges mest säljande serieskapare just nu.

Jag tror verkligen att detta med att få barn var något jag behövde.

Mats Jonssons egna serier utmärker sig genom att vara till synes helt osminkade skildringar av det egna livet. Är han så öppen med sig själv och sina närmaste som det verkar?

– Ja, i till exempel *Mats Kamp* så skildrar jag i stort sett mitt liv rakt av, men visst har jag utelämnat detaljer för att skydda min familj. Vissa saker kan kännas för personliga.

– När jag ritar serier sker 90 procent av arbetet i huvudet i förväg. Jag kan gå i årtal och bara fundera. Det handlar mycket om vad jag ska skildra och hur och varför. Jag stöter och blöter innehållet med min fru och kommer fram till något som visserligen inte är exakt som verkligheten men som är äkta nog och har rätt ”punch”. Det är då jag känner mig som mest nöjd, säger Mats Jonsson.

När vi träffas är han, som han säger, i det jobbigaste skedet med den kommande boken och ska tillbringa två veckor isolerad i en stuga nära uppväxtmiljön för att ta sig an slutförandet av själva bildmaterialet.

– Jag har väl ungefär 70 sidor kvar att teckna. Flera av serierna jag har kvar är jobbiga att göra och kräver en massa research och statistik. Jag har intervjuat Kramfors kommunalråd, en nationalekonom och tre lokala eldsjälar i Bollstabruk. Och mina föräldrar. Nu ska jag intervjua några gamla klasskamrater som bor kvar, en som jobbar på sågen och en som är lärare på vår gamla skola. Om det ska bli som jag tänkt mig landar boken på ungefär 260 sidor, men jag tror inte att jag hinner det. Jag kan ju, men jag vet inte om jag vill, säger Mats med ett skratt.

En fot i vardera världen

Först fanns en helt annan idé. Mats hade tänkt wallraffa som högstadielärare för att samla stoff till en bok, men han ändrade sig:

– Min fru är lärare och övertygade mig: ”GÖR DET INTE, du sätter vår familj på spel.” Jag kände nog att jag inte vågade. Dessutom hade det inte varit okej mot ungdomarna att vara där på falska premisser, så jag skrotade den idén.

I stället blev alltså uppväxtorten en startpunkt.

– Jag hade länge sett hur Bollstabruk förföll och funderade över att det inte måste vara så. Jag tänkte på det stora sågverket som har sin enorma omsättning medan orten runt omkring förfaller. Samtidigt expanderar allt i Stockholm, där jag bor nu. Jag insåg att herregud, jag står med en fot i vardera världen, en i den som dör och en i den som växer. Då visste jag att här finns det en bok.

I arbetet med *Nya Norrland* har det vartefter visat sig att hembygden inte är fullt så död som Mats trodde. Det finns ett starkt engagemang på plats för orten och dess fortlevnad som han gläder sig åt, samtidigt som han som författare konstaterar att det är jobbigt att hans grundidé lite ryckts ifrån honom. De gamla, slitna husen som han beskrivit som sina ”spöken” rivs, huvudgatan rustas upp.

– Jag är självklart glad för allt som gör det bättre att bo i Bollstabruk, men samtidigt vill jag att där ska se ut som när jag var liten (skratt). Men nostalgi är mestadels en destruktiv kraft, tror jag. Mina föräldrar ska sälja sitt gamla hus och jag känner att jag ska förlika mig med det. Det är klokt av dem att sälja sitt för stora hus på landet innan de blir för gamla.

”Varför blev jag så här?”

Huset som nu ska säljas spelar en stor roll i *Pojken i skogen*, en naken uppväxtskildring som Mats Jonsson fortfarande anser vara hans bästa bok och i vars

inledning han ställer sitt yngre jag till svars under pistolhot. Bilden blev utgångspunkt för något som han först trodde skulle handla mest om vrede och hat men som i slutänden visade sig landa i ett slags försoning.

– Två stora smärtpunkter i boken är ”mamma kommer på mig när jag onanerar”, schablonbilden av ett barndomstrauma, och sedan mobbningen som jag utsattes för under högstadiet. Jag kände smärta, ilska och förnedring över att som 30-åring ens behöva hantera de här sakerna. Jag tyckte att det borde vara ett passerat stadium! Det handlade också om den enorma vrede som jag bar alldeles under huden. Den kan jag i viss mån känna fortfarande, även om det är bättre nu.

– Det boken bara snuddar vid är vuxenvärldens totala svek, att varken skolan eller mina föräldrar riktigt ville veta någonting. Slutet på boken skulle därför ha blivit ett stort ”dra åt helvete med er!” men någon månad innan jag skulle rita slutet fick jag veta att vi skulle få barn. Då var det som att allt bara rann av mig. Jag tror verkligen att detta med att få barn var något jag behövde.

Boken slutar därför med att den vuxne Mats möter sitt yngre jag igen på tomten utanför barndomshemmet och klappar om honom:

– Det kändes plötsligt rätt, och jag är väldigt glad och tacksam över att det blev så!

Hur mycket Mats dotter Ellen betyder för honom framgår också tydligt. Han har visserligen avgett ett löfte om att hennes liv inte ska bli serierutor, men att hon då och då skyntar förbi är ofrånkomligt.

– Hon är den viktigaste personen i mitt liv så hon måste vara med som bifigur. Däremot vill jag inte att

hon ska läsa någon av mina böcker än, och hittills har hon inte visat något intresse alls.

Optimism trots mörka krafter

Som 18-åring gick Mats Jonsson ur Svenska kyrkan – ”med kyrkoherdens son som vittne” – men med åren har hans syn på kyrkan förändrats.

– Jag är inte troende alls men har på senare år alltmer börjat se Svenska kyrkan som en viktig och pålitlig allierad i kampen mot de mörkrets krafter som alltmer sticker upp sina huvuden i vår samtid. Jag känner en stor respekt för vad Svenska kyrkan gör och står för och delar väldigt många av värderingarna.

– Jag kastas ofta mellan hopp och förtvivlan men har insett att jag är ganska optimistisk. Jag tror att de auktoritära strömningar som nu växer sig starkare – från Trump, Putin och Erdogan till Sverigedemokraterna – är det gamla samhällets sista försök att behålla makten. Om vi står emot ett decennium eller två kan vi förhoppningsvis komma ut på andra sidan. Det är ändå upplysningen och de progressiva strömningarna som har styrt utvecklingen sedan andra världskriget, och de har en kraft i sig som inte kan stoppas.

– Samtidigt: tänk om vi stupar på mållinjen nu när vi är så nära att bygga ett science fiction-samhälle där vi har utrotat svälten, har ren energi, robotar som gör saker åt oss, medborgarlön och mer tid för våra familjer och trädgårdar och tecknade serier... Det börjar ju rent tekniskt kännas inom räckhåll. Men kanske har vi förstört planeten så mycket att vi inte hinner nå dit? Jag vet inte, jag vet inte...

”Varför blev jag så här? Svara!”

Detalj ur Mats Jonssons bok *Pojken i skogen*.

OAS FÖR SJÄLEN

Text Karin Andersson Lundkvist

Foto Henrik Zetterberg

Det doftar från lindarna och de vilda blommorna rör sig lojt i vinden. Fåglarnas kvitter överröstar den trafikerade vägen en bit därifrån. Här är en oas för den levande själen och ett strövområde för kroppens fysiska aktivitet. En plats som sjuder av liv och hopp. Jag pratar om kyrkogården, låter det bakvänt? Inte om man frågar Lisa Gustavsson Flygt.

De flesta av oss tänker i första hand på kyrkogården som vilorum för de döda, platsen för det definitiva slutet på jordelivet, men den kan vara så mycket mer.

– Människor går inte till kyrkogårdar enbart för att besöka gravar. Kyrkogården är också en rogivande plats. Många människor sitter bara på en bänk och mediterar, säger Lisa Gustavsson Flygt, gruppchef för Berthåga kyrkogård.

Och visst är våra kyrkogårdar även platser för det som växer och lever. Här finns blommor, träd och planteringar. Under vår och sommar är kyrkogårdarna också parker och strövområden. Mest känd är kanske Gamla kyrkogården i centrala Uppsala med många gravar för kända personer. Här finns dessutom stora gamla träd som ger skugga och säsongens blommor skapar färgprakt i planteringarna.

– Men Gamla kyrkogården såg inte ut så här från början. Då gick kossorna och betade mellan gravarna och det är därför det finns järnstängsel runt, för att hålla dem borta. Sedan har stängslen blivit mer en statussymbol, säger Lisa.

Plats för både levande och döda

Om Gamla kyrkogården har krattade gångar och gravar i raka rader, är Berthåga kyrkogård i västra Uppsala dess raka motsats. Här bildar naturen och omgivningarna en oas för den levande själen. Det finns inga rabatter eller planteringar, men det betyder inte att det saknas blommor. Framförallt under vår och sommar finns både blommande träd och olika sorters vilda blommor.

Berthåga kyrkogård är yngst av Uppsalas sex kyrkogårdar med sina 52 år på nacken. Det är en av få landskapskyrkogårdar i landet och här dominerar det uppländska landskapet. När kyrkogården anlades var ambitionen att det skulle vara en plats för både levande och döda.

– Man gjorde inte om platsen utan anpassade kyrkogården efter landskapet. Här harmoniserar växterna med landskapet och det som växer här kommer från närområdet, mycket barrväxter och inhemska träd. Vilda träd låter vi vara kvar om de står på en plats som passar, säger Lisa.

Följsamt arbete med naturen

Ulla Bodorff, som ritade kyrkogården, var utbildad enligt den engelska skolan som arbetade mer följsamt med naturen. I Källhagen som tidigare var en kohage, såg hon potentialen för en minneslund som blev mycket vacker. Hon var dessutom funktionalist och ville att kyrkogården skulle vara lättskött. År 2000 lades ytterligare 21 hektar ängsmark till området som idag utgör 54 hektar.

– Kyrkogården ska inte vara en dyster plats utan här finns ängsblommor och fjärilar. En levande kyrkogård för mig är t ex en joggare som tar en paus och sätter sig på en bänk för att pusta ut och få en stunds ro. Men det är samtidigt viktigt att komma ihåg att det är en kyrkogård, att den som joggar eller rastar sin hund inte gör det på gravområdena utan håller sig till huvudvägarna på området, säger Lisa.

På området finns också Trädkyrkan, en öppen kyrka med himlen som tak, lindkronor som valv och avenbok som väggar. Den är en spegelbild av Uppsala domkyrka och kan användas för ceremonier i alla livets skeenden oavsett religiös tillhörighet.

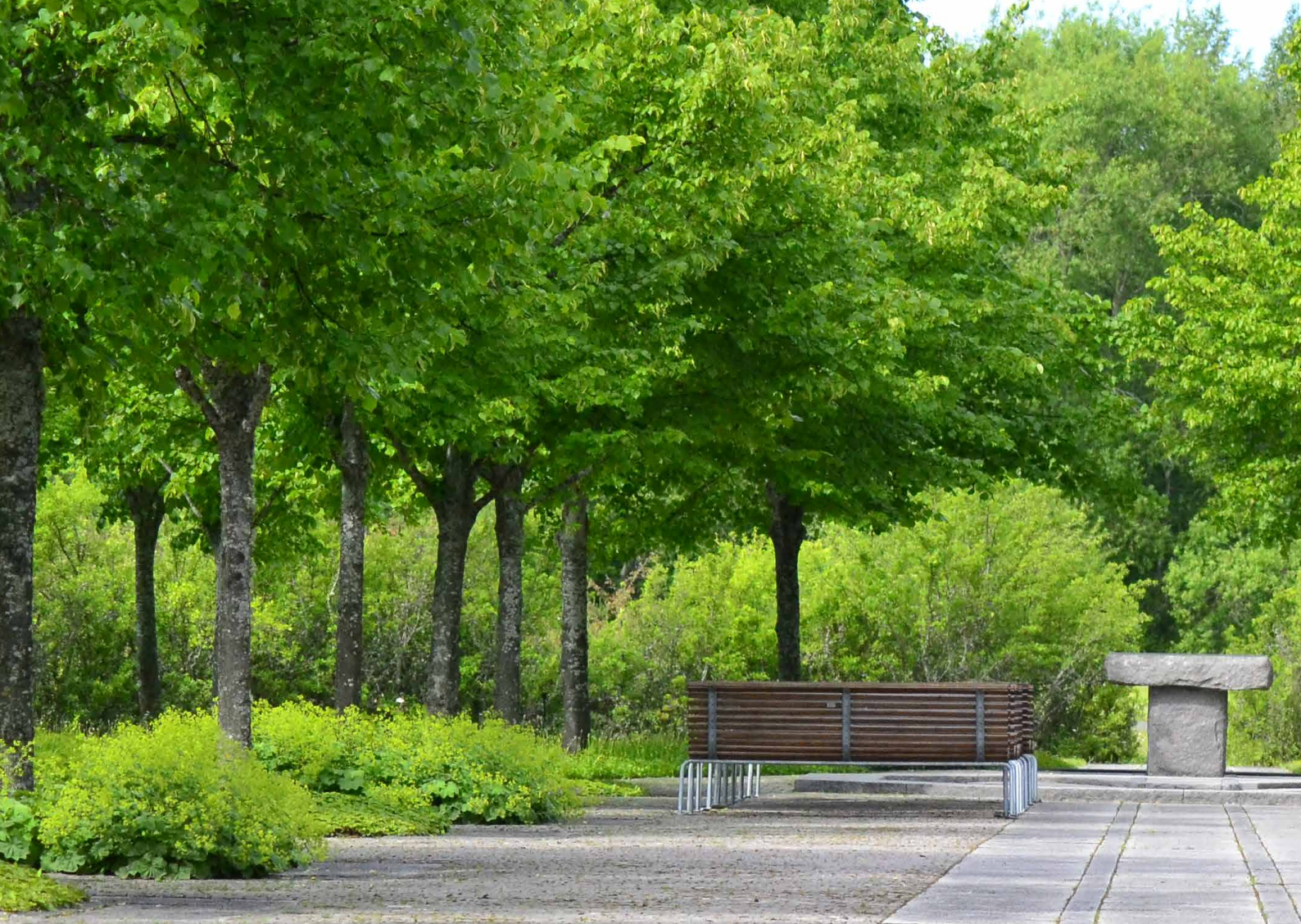
– Trädkyrkan används allt oftare för begravningar men också för vigsel och dop, även om det inte sker så ofta, säger Lisa.

Kyrkogården har många olika sidor – sorg och saknad, kulturarv, men också en plats för det som lever och växer.

Foto Karin Andersson Lundkvist

En levande kyrkogård för mig är när en joggare kan få en stunds ro.

FÖLJ MED PÅ VANDRING

Sommartid erbjuder Uppsala kyrkogårdar vandringar på Berthåga kyrkogård i västra Uppsala och på Gamla kyrkogården i centrala staden.

– På Gamla kyrkogården har det hållits vandringar i många år. De har även kompletterats med vandringar på Berthåga. Dessutom har vi ett samarbete med Upplandsmuseet, säger Henrik Zetterberg, kommunikatör på Uppsala kyrkogårdar.

Intresset för vandringarna har ökat och i år finns fler möjligheter än någonsin att tillsammans med en guide besöka kyrkogårdarna. Mellan den 15 juni och 19 september anordnas både allmänna visningar och visningar med speciella teman. Bland annat ges guidade vandringar inriktade på gravkonst och arkeologi.

– På den arkeologiska vandringen på Berthåga kyrkogård visas spåren efter forntida boplatser och gravar. Är man ytterligare intresserad av kyrkogårdar kan Upplandsmuseets utställning "Minns att jag har levat" besökas. Den handlar om gravskick och gravvårdar, säger Henrik.

Ny webbsida med kulturpersoner

För den som vill vandra utan guide lanseras nu en ny webbsida med information om kulturpersoner gravsatta på Gamla kyrkogården. Med en smartmobil går det att med hjälp av en karta se var personerna är begravda och också läsa om dem.

– Webbsidan är resultatet av ett inventeringsarbete som utfördes av Jarl Tjernquist 2016–2017 och tanken är att det ska vara lätt att hitta till de olika gravarna, säger Henrik.

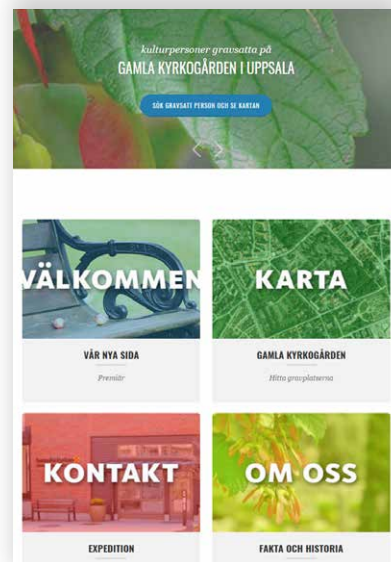
Besök respektive webbsida för att läsa mer om kyrkogårdsvandringarna och kulturpersonerna:

svenskakyrkan.se/uppsalakyrkogardar/kyrkogardsvandringar

kulturpersoner.uppsalakyrkogardar.se

eller ring 018-430 35 50.

Trädkyrkan på Berthåga kyrkogård.

ATT FÅ VARA MED

Text Ulrika Ardin Dabo **Foto** Fotolia

Som körledare möts jag varje dag av människor som valt att befinna sig i ett sammanhang av växande. Det är också ett av de främsta uppdragen för en körledare, att få människor att växa och utvecklas. Och det gäller alla åldrar, både barn, unga, vuxna och pensionärer. Själva idén med att sjunga i kör är att växa tillsammans, i gemenskap. Att utvecklas, både sångtekniskt och i ökad svårighetsgrad i musiken, men också att utvecklas som människa. För en kör i kyrkans värld finns också dimensionen att få upp-täcka och växa i sin tro. Att vecka efter vecka möta likasinnade, och ibland även olikasinnade, och göra något som hela gruppen tycker om och känner glädje kring, ja, det öppnar dörrar till det inre. Både gentemot mina medkorister, men också in mot mig själv.

När man som jag har glädjen att få jobba med unga människor blir det där med växandet extra tydligt. Ibland är det som att jag ser mina sångare växa vecka för vecka. Och ibland nästan svindlar det när jag tänker på vilket ansvar som anförtrotts mig. Att jag kanske är en av de allra viktigaste personerna i deras liv? Det går ju inte helt att förstå. Men jag minns själv min egen barndom och den fina förebilden jag hade i farbror Birger, skolkantor och entusiastisk barnkörledare i Vänge. Han var kantor och orgelspelare av den gamla stammen, med kostym och hårpomada, och spelade Bach med sina blankpolerade myggjagare. Jag minns att jag som barn var mycket fascinerad av hans fotarbete. Birger var en djupt from människa på det bästa sättet, generös och varm. Och han lät oss ta plats. Vi bodde grannar och

när jag gick i sjuan så bjöd han ofta in mig för att kompa honom när han spelade på sin viola.

Nu i vuxen ålder så förstår jag ju att det inte kan ha låtit särskilt bra. Men jag togs i anspråk. Jag fick vara med, och han fick mig att känna mig duktig, att våga och att tro på mig själv. Det var alltid med glada steg jag gick hem från våra vardagsrums-jam-sessions och såhär i efterhand förstår jag att det var människor som farbror Birger som avgjorde att musiken blev min bana och mitt liv. Om jag på något sätt kan ha samma betydelse för någon av dessa unga som väljer att dela en liten del av sitt liv med mig, ja, då har jag inget övrigt att önska. Men det gäller att vara uppmärksam. Att lägga märke till när ett hjärtas dörr är på glänt, och då gäller det att vara beredd. Som ledare så får man stå där och vänta på att bli inbjuden.

Att växa som människa, det tror jag aldrig upphör, hur gammal man än blir. För mig finns det något i själva musikens väsen som är växt. Jag tänker ofta på det när jag ber med min frälsarkrans och stannar upp vid den gröna hemlighetspärlan. Jag tänker att den gröna måste vara musikens pärla. Grönt för växten och för att det är en hemlighet som berör mitt djupaste inre. Dit ingen kan komma – om jag inte bjuder in. Och det är verkligen en gåva vi får när människor bjuder in oss. För det är först när vi känner oss trygga, accepterade och älskade som dem vi är som vi kan börja växa på riktigt.

Och där finns det ingen åldersgräns.

Tips för inre växt | Nutida musik

Broken vessels – Hillsong worship
Call upon his name – Oslo Soul Teens
En stund på Jorden – Laleh
Run to you – Pentatonix

...och körmusik

Psalmus CXX – Otto Olsson
April och tystnad – Sven-David Sandström
Rejoice in the Lamb – Benjamin Britten (fantastiskt bra musik)
Körmotetten "Jesu, meine Freude" BWV 227 – J.S. Bach

ENLIGT MIG

Text Göran Enander, landshövding i Uppsala län

Foto Göran Ekeberg

Uppsala växer så att det knakar. Överallt ser man byggkranar som bidrar till att nya bostäder produceras över hela staden. Är det då enbart positivt med kraftigt ökad bostadsbebyggelse, frågar sig kanske någon. Ja, måste det entydiga svaret bli, men det gäller också att se utmaningarna.

Uppsala behöver bostäder för att tillgodose den stora gruppen bostadssökande och också för att långsiktigt skapa förutsättningar för näringslivets behov av bostäder till sina anställda. Det kräver ibland att jungfruliga områden exploateras, men ställer också krav på förtätning av befintlig bebyggelse för att långsiktigt hushålla med markresursen. Här tangeras några av de stora utmaningarna. Oexploaterad mark i anslutning till våra större städer kommer i ett längre tidsperspektiv att vara ”hårdvaluta”.

Innebär det att åkermark, grönområden och riksintressen kommer att ”offras” för att kunna bygga nytt? Förmodligen i viss utsträckning, men det måste ställas mot möjligheten till förtätning av den befintliga staden. Denna målkonflikt glöms bort ibland. Det finns sällan helt ideala områden för nybyggnation och valen står inte renodlat mellan de två alternativen.

Min bedömning är att förtättningsprojekt blir viktiga för att uppnå den klimatsmarta staden, men givetvis måste det ske med finesse. Den mest värdefulla jordbruksmarken bör sparas och hänsynen till vattenförsörjningen gör att exploateringsgraden kommer att variera på Uppsalaåsen. Tätortsnära naturreservat blir fortsatt viktiga för rekreation och naturupplevelser, men ibland kommer mer triviala

naturområden säkert att exploateras. För att minska konflikten vid varje grönområde kan arbetsättet med ekologisk kompensation med fördel användas i dessa fall, det vill säga andra naturområden säkras eller nyskapas istället för exploaterade områden. En bra planering skapar också förutsättningar för att satsa på kollektiva trafiklösningar. Även möjligheten att bygga inom vissa riksintresseområden utan att dessa påtagligt skadas kan hanteras i en framsynt planering. Samtidigt är det viktigt att stå upp för oersättliga natur- och kulturvärden.

För att Uppsala ska fortsätta att växa hållbart kommer det som framgår ovan att krävas goda avvägningar, kompromisser, folkligt engagemang och en hel del mod. På lång sikt kommer Uppsala bli en än mer attraktiv stad om alla motstående intressen hanteras på ett klokt sätt. Det är nu framtida konflikter hanteras!

Den största utmaningen ligger förmodligen i att växa socialt hållbart. För närvarande byggs det inte för de grupper som bäst behöver det såsom unga, studenter och nyanlända. Stor risk finns att höga boendekostnader leder till ökad segregation i samhället som i sin tur leder till risk för social oro och splittring. Länsstyrelsens analyser pekar på fortsatt obalans på bostadsmarknaden både avseende tillgång till bostäder generellt och behov för utsatta grupper. Våra nyanlända är en stor resurs för staden och länet. Viktiga funktioner i samhället står och faller med arbetsinsatser från nya svenskar. Vi måste växa tillsammans och integrerat!

GÄSTKRÖNIKÖR

Sommarcaféer för alla åldrar

Sankt Pers kyrka 12–29/6

Måndag–torsdag kl 12–16. Sång, musik, aktiviteter. Hembakt fika.

Vaksala kyrkcentrum 27/6–30/7

Tisdag–fredag kl 11–15. Söndagar kl 11–14. Hembakat och lättlunch. Kyrkvisningar, pysselverkstad, utelek, lunchbön och daglig frälsarkransmeditation. Alla barn som deltar bjuds på glass.

Tunabergskyrkan 1–10/8

Tisdagar och torsdagar kl 9–12.30. Fika, lek, skapande, gemenskap och sångstund. Kort lunchandakt.

Gottsunda kyrka 21/6 28/6 5/7 9/8 16/8

Onsdagar kl 14–16. Fika och samtal.

All wwverksamhet

Svenska kyrkan har något för alla åldrar och för olika intressen. Mer info kan du hitta på svenskakyrkan.se/upsalalssommar

Fyller du 14 i år?

Välkommen att vara med i en konfirmationsgrupp som startar i höst! Läs mer på upsalakonfa.se

AKTU ELLT

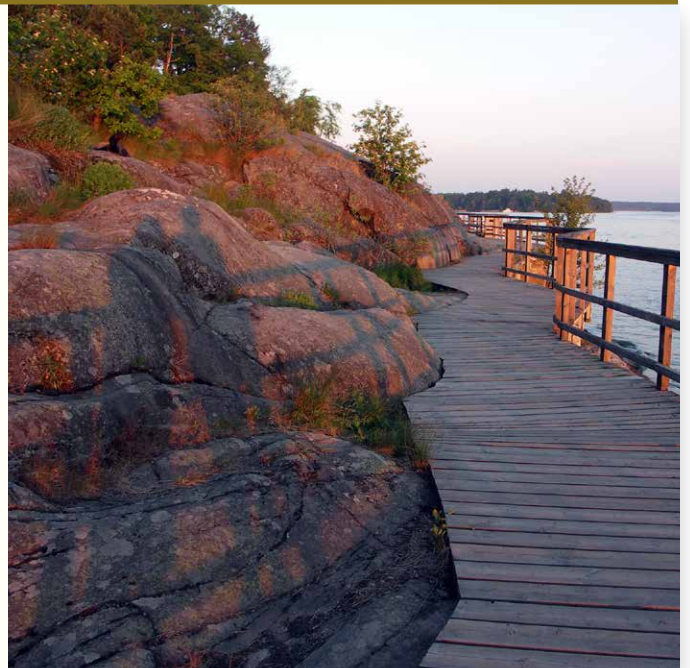
Familjerådgivningen

Svenska kyrkans familjerådgivning är till för vuxna med svårigheter i nära relationer. Det kan gälla en parrelation eller förhållandet till andra närstående, som syskon eller föräldrar.

Med det professionella samtalet som verktyg erbjuder familjerådgivningen en trygg plats för eftertanke, reflektion, dialog och terapeutisk bearbetning under sträng sekretess.

Det är en fördel att komma tillsammans, men du kan också komma ensam. Alla är välkomna oavsett ålder, sexuell läggning och tro.

Du hittar Familjerådgivningen på Torkelsgatan 2D i Uppsala. Telefontid måndag–torsdag kl 10–11 på 018-513522. svenskakyrkan.se/upsalalafamiljeradgivning

svenskakyrkan.se/upsala/program

Det allra senaste veckoprogrammet finner du på vår webbplats.

Nästa nummer av Hopp ute 30 augusti

Bli medlem

Var med och stötta samhällets mest utsatta både i Sverige och världen. Bidra till att vårda kulturarvet samt till att du själv och andra kan sjunga i kör, besöka kyrkans öppna förskola och prata med en präst när det krisar. Bland annat. Besök vår hemsida för att läsa mer och ladda ner inträdesblanketten: svenskakyrkan.se/uppsala/medlem

Himlen är här – igen

Himlen är här är tillbaka i en mindre version, 18 maj–12 november i domkyrkan. Bland annat kan du se ärkebiskopsskrudens mässhake från Erik XIV:s kröning 1561 – som aldrig tidigare ställts ut. svenskakyrkan.se/uppsala/himlenarhar2017

Ny barnbok ute nu

Kattedralen i Gamla Uppsala bär på många hemligheter. Här har präster, biskopar, kyrkråttor och mängder av människor kommit och gått under nästan tusen år. Låt boken ta dig med på en äventyrsvandring!

När är kyrkovalet?

Det är kyrkovalet vart fjärde år den tredje söndagen i september. I år blir det söndag 17 september.

Vem får rösta?

Den får rösta som:

- Är medlem i Svenska kyrkan
- Fyller 16 år senast på valdagen
- Finns upptagen i röstlängden

Röstlängden baseras på uppgifter från Kyrkobokföringen 30 dagar innan valdagen – det vill säga senast 18 augusti för årets val.

Hur röstar jag?

På valdagen 17 september har alla vallokaler i Uppsala pastorat öppet kl. 9–20. Mer information om öppettider och lokaler finns på röstkortet som du får hem i brevlådan.

Förtidsröstning

Förtidsröstning sker 4–17 september. I Uppsala pastorat sker förtidsröstning i: Gränbystadens galleria, Diakonins hus, Gottsunda kyrka och Tunabergskyrkan. Det är också möjligt att förtidsrösta genom brevröstning, antingen via postbefordran eller genom bud. Du kan också på dessa platser rösta på distans om du exempelvis är skriven på annan ort i Sverige, men befinner dig i Uppsala.

Du kan även förtidsrösta på valdagen i Gränbystadens galleria och Diakonins hus kl 13–16.

Vad väljer jag till?

I kyrkovalet väljs de personer som ska styra kyrkan kommande fyra år. Direkta val sker till pastoratets kyrkofullmäktige, stiftsfullmäktige i Uppsala stift och till kyrkomötet på nationell nivå.

Vad röstar jag på?

De grupper som deltar i kyrkovalet kallas för nomineringsgrupper. När grupp- och kandidatlistorna fastställts i juni och juli, publiceras listor med samtliga grupper och kandidater på kyrkovalets webbplats: svenskakyrkan.se/kyrkoval

På valsedeln kan du markera upp till tre personer som du helst vill se valda.

När kommer röstkortet?

Röstkortet kommer omkring 30 augusti och där finns uppgifter om vilken vallokal du ska rösta i och till vilka val du har rösträtt.

Var finns mer information?

På svenskakyrkan.se/kyrkoval och på röstkortet hittar du ytterligare information.

Vem kan svara på frågor om kyrkovalet?

Vänd dig med dina frågor om kyrkovalet till Uppsala stift på 018-68 07 00 eller kyrkoval@svenskakyrkan.se

**GE EN
GÅVA!**

STÖD MÄNNISKOR SOM DRABBAS AV SVÄLT OCH TORKA I AFRIKA!

I östra och södra Afrika pågår en katastrof. Barnen drabbas först. Torka har tagit grödor och boskap. Det enda som växer är svälten. Och den växer snabbt. Just nu kämpar miljontals människor mot akut mat- och vattenbrist.

Svenska kyrkans internationella arbete finns på plats i Etiopien och Zimbabwe.

Din hjälp behövs! Din gåva används till mat, vatten, utsäde, specialinsatser för undernärda barn och försörjningsstöd.

Läs mer på: svenskakyrkan.se/internationelltarbete

SÅ HÄR KAN DU GE DIN GÅVA:

SMS:a TORKA till 72 905 och ge 100 kr.

Swish:a till 9001223 och skriv TORKA i meddelandefältet.

Pg 90 01 22-3 eller Bg 900-1223, märk gåvan med K251.

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

medlem av
actalliance